

«Δεν έχουμε την επιλογή του ιδανικού»

Ο Χάρης Βλαβιανός συνομιλεί με τη Μάργκαρετ Ατγουντ για λογοτεχνία, πολιτική και για όσα απειλούν τη δημοκρατία

Στις 6 Απριλίου 2023 στο θέατρο του Pierce, του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος, στην εναρκτήρια εκδήλωση της σειράς συζητήσεων και διαλέξεων «S. Sue Homer: Gender Studies and Religion», ο ποιητής Χάρης Βλαβιανός συνομιλούσε δημοσίως με την Καναδή συγγραφέα Μάργκαρετ Ατγουντ. Η συνομιλία αυτή μεταφέρθηκε στο βιβλίο «Βουτιά σε παγωμένα νερά». Το βιβλίο κυκλοφορεί σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Πατάκη. Προδημοσιεύουμε σήμερα ένα απόσπασμα.

λιτικούς αντι για τους θεσμούς; Μήπως αντι να σκεφτόμαστε πώς θα ισχυροποιήσουμε τους πολιτικούς θεσμούς, ώστε να μην επιτρέψουμε σε αδιότακτους ηγέτες να βλάψουν το κράτος, εστιάζουμε περισσότερο στα προσόντα-υπαρκτά ή ανυπαρκτά- του προσώπου που ζητάει την ψήφο μας; Το πρόβλημα με τη δημοκρατία δεν αφορά μόνο κράτη όπου ο

«Τα πάντα έχουν να κάνουν με το “μη χειρόν βέλτιστον” στην πολιτική. Έχουμε την επιλογή του καλύτερου έναντι του χειρότερου».

Μάργκαρετ Ατγουντ, Χάρης Βλαβιανός. «Μπορείς να κάνεις τα πάντα με τις λέξεις. Συμπεριλαμβανομένου του κακού», λέει η Καναδή συγγραφέας.

Η συνάντηση του Χάρη Βλαβιανού με τη Μάργκαρετ Ατγουντ στο θέατρο του Pierce, του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος.

Τραμπ επιχειρήσει επισταμένως, μεταξύ άλλων, να γεμίσει με δικούς του ανθρώπους το Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο είναι θεσμός και, θεωρητικά, ασκεί έλεγχο. Οι Αμερικανοί διαμόρφωσαν έτσι το σύστημά τους διότι είχαν δει τα αποτελέσματα της απόλυτης μοναρχίας στην Ευρώπη και δεν ήθελαν να έχουν κάποιον με τόση εξουσία. Το σφάλμα τους, κατά την ταπεινή άποψή μου, είναι ότι η κεφαλή της κυβέρνησης είναι ταυτόχρονα και αρχηγός του κράτους, συνδυάζοντας με αυτόν τον τρόπο δύο θεσμούς, αντί να έχουν συνταγματική μοναρχία, όπου ο βασιλιάς είναι η κεφαλή του κράτους και ο πρωθυπουργός η κεφαλή της κυβέρνησης. Γι' αυτό οι πρωθυπουργοί δεν είναι απαραίτητο να είναι καλοί, ούτε σύμβολα ηθικής. Απλώς ηγούνται της κυβέρνησης. Ο βασιλιάς υποτίθεται ότι συμβολίζει ολόκληρη την κοινωνία, εκπροσωπεί αξίες κ.λπ. Συνεπώς, οι Αμερικανοί πρόεδροι αναλαμβάνουν ένα αδιανόητο έργο, διότι, για να φτάσουν να γίνουν πρόεδροι, ποιος ξέρει τι παρακνητικές συμφωνίες πρέπει να κάνουν. Και ύστερα, κάποιος εξ αυτών υποτίθεται ότι είναι σύμβολο ηθικής και η Πρώτη Κυρία θεωρείται κάτι ανάλογο με την Παρθένο Μαρία. Είναι αδύνατον. Οσο φαντακτερό κι αν είναι το φόρεμά σου, δεν μπορείς να ανταποκριθείς ο' αυτή την προσδοκία.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Μ.Α.: Μπορείς να κάνεις τα πάντα με τις λέξεις. Συμπεριλαμβανομένου του κακού. Το ερώτημα δεν είναι τι δουλειά κάνεις, αλλά πώς την κάνεις. Μπορώ να ισχυριστώ ότι είμαι ζωγράφος. Παρεμπιπτόντως, ζωγραφίζω απάισια. Εσύ μπορεί να είσαι «διανοούμενος», αλλά να έτυχε να είσαι κακός. Για να το πω αλλιώς, θα ήταν πιο εύκολο αν μιλούσαμε για υδραυλικούς. Αν ένας υδραυλικός δεν κάνει σωστά τη δουλειά του το καταλαβαίνεις, επειδή έχεις διαρροή, δεν δουλεύει η τουαλέτα. Τόσο απλά.
Χ.Β.: Μια και μιλήσαμε κυρίως για τη δημοκρατία νωρίτερα, θεωρείς ότι ένα από τα προβλήματα της εποχής μας είναι ότι δίνουμε μεγαλύτερη σημασία στους πο-

έλεγχος βρίσκεται στα χέρια ενός μόνο κόμματος ή μιας θρησκευτικής ομάδας. Αφορά και δυτικά ή άλλα κράτη στα οποία ακροδεξιά κόμματα προσπαθούν εν ονόματι της σταθερότητας ή της «καταστάσεως» να πλήξουν βασικές ελευθερίες.

Μ.Α.: Νομίζω ότι αυτό το μοτίβο χάνει έδαφος σήμερα.

Χ.Β.: Πού;

Μ.Α.: Στη Βραζιλία, ασ πούμε.

Χ.Β.: Στη Βραζιλία οι επιλογές ήταν ο Λούλα και ο Μπολσονάρο.

Μ.Α.: Δεν υπήρχε μεγάλο περιθώριο στην περίπτωση αυτή.

Μ.Α.: Μα αυτό σημαίνει οπισθοδρομική. Δεδομένου του δικαιώματος της επιλογής, τι θα επέλε-

γες;

Χ.Β.: Λούλα.

Μ.Α.: Ορίστε λοιπόν.

Χ.Β.: Το μη χειρόν βέλτιστον.

Μ.Α.: Τα πάντα έχουν να κάνουν με το «μη χειρόν βέλτιστον» στην πολιτική. Δεν έχουμε την επιλογή του καλύτερου έναντι του χειρότερου.

Χ.Β.: Ξέρεις γιατί ανέφερα τους θεσμούς; Επειδή μιλήσαμε και πριν για τον Τραμπ, αλλά η αποτυχία της 6ης Ιανουαρίου οφείλεται στο γεγονός ότι το αμερικανικό σύστημα έχει κάποιες συνταγματικές δικλίδες ασφαλείας. Και με κάποιον τρόπο οι θεσμοί λειτουργήσαν επιτυχώς

ο' εκείνη την περίπτωση και το σχέδιο του Τραμπ να ακυρώσει τις εκλογές ναυάγησε.

Μ.Α.: Ο λόγος για τον οποίο η εισβολή της 6ης Ιανουαρίου απέτυχε είναι ότι δεν δολοφονήθηκε κανένας γερουσιαστής. Αν είχε δολοφονηθεί κάποιος, θα είχαν κηρύξει στρατιωτικό νόμο και αυτό θα ήταν το τέλος. Πιστεύω με, δεν είμαι η μόνη που το λέει! Δεν οφείλεται τόσο στην αντοχή των θεσμών. Οφείλεται στο γεγονός ότι οι λίγοι αστυνομικοί που βρίσκονταν εκεί κατάφεραν να απομακρύνουν τους γερουσιαστές εγκαίρως, προτού βρεθεί κάποιος και τους πυροβολήσει. Αυτό πέτυχαν. Στη συνέχεια ανέλαβαν οι θεσμοί. Ωστόσο, ο